15028 kat.komp.
III IV
Mag. St. Dr.
I/5

I/5 15028 II

MOWA

JASNIE WIELMOZNEGO Jmći Xiędza JOZEFA na Załuſkach ZAŁUSKIEGO, REFERENDARZA Koronnego,

Przy Reaſſumpcyi Sądow Relacyinych. A.D. 1746. *die* 21. *Novembris*

BIBL. MAGELLONIANA

COm w oſtatniey moiey N.M.P. powiedźiał mowie, że Poſąg Sprawiedliwości u Rzymian, *Aſtræa*, nie tylko miecz y wagę w iedney, ále też y w drugiey ręce, wſzelkich obfitośći dźwigała Skarbnicę *Cornucopią*, to mi teraz zapatruiąc ſię na *res ſecundas* W.K.M. *obſecundante Corde* powtorzyć, *cum tripudio* przychodźi, kiedy widzę: żeś nie tylko N.M.P. przy dwoch Mieczach Saſkich, Sędźia Sprawiedliwy, ále też przy wſzelkich pomyślnośći *Oryginału, Cornucopii*, Mąż Sprawiedliwy; y że, Naſzemu Krolowi, Krol Izráelſki, ſtał ſię ukoronowanym, *quò ad votorum Coronidē*, Prorokiem, w ſamym Pſałterza ſwego, (od ktorego y ia zaczynam) początku: *Beatus Vir, qui timet Dominum, omnia quæcunquè faciet, proſperabuntur.*

Oto y temi czaſy, kiedy *Bella gerunt alii*, Belligeranci Europeyſcy, *Tu felix Sarmata nubis.* (a) Innym Potencyom *Mars bellum*, á zaś *Pacem dat Tibi caſta Venus*, kiedy na inne Kroleſtwa, Prowincye, Krainy, z ſzuflady, czyli złodźieyki, złey Pandory, wſzyſtko ſię ſypie, y ſnuie *licho. Lechio!* cna Oyczyzno! przećiwnie na ćiebie, potroynych Domu Krolewſkiego Weſel, á Kroleſtwa całego, niezliczonych ztąd weſołośći, rzęśiſtym potokiem, *toto ſe fundit Copia Cornu*, przy oſobliwſzym Błogoſławieńſtwie Boſkim, na Ciebie N.M.P. ktory, (b) *amatus Amandus* ieſteś, tym ieſzcze bardźiey: *quod non armâſſes Amandus*; Y komuż bowiem? mieć mamy, za manutencyą, *Traktatow*, y *Lig* obligacyą, y za ten, w ktorym korzyſtamy, y kwitniemy Pokoy, ieżeli nie Naſzemu AUGUSTOWI, od ktorego początku Panowania, (że w Warſzawie, Stolicy Mazowſza, zażyię ſłow, Brátá Woiewody Mazowieckiego, Polſkiego Horacyuſza Sarbiewſkiego:)

Minæ ſævi cecidêre Belli,
Et profanatis malè pulſa Terrîs.
Et ſalus & Pax niveîs reviſit Oppida bigîs.

Swiątnica Bałwochwalna *Januſſa* u Rzymian, otwarta podczas boiu, zawarta w pokoiu, trzy razy tylko, nie iuż *per apertionem*, (c) ále raczey *per occluſionem Portæ*, miłego pokoiu, doſtąpiła Jubileuſzu; á wſzyſtkie trzy razy, za iednego Panowania Ceſarza Auguſta; *Ter ſub AUGUSTO ſolo Patulejj clauduntur Limina Jani.* Za Panowania Serc Polſkich, Monarchy AUGUSTA; (*quô non ſurrexit major*) przed naſzemi wrotami, iaśnieć miłego pokoiu nie przeſtaie Słońce, y ſtatecznie *Janus* (d) *Patulejus ſit Cluſius Janus.*

Steph: in Lexic: Hiſtorico

Co za panowania Ceſarza Auguſta, gdy powſzechnego cały świat, domieśćił ſię pokoiu, Narodźił ſię w Bethleem Zbawiciel CHRYSTUS, *Sub Imperio Octaviani Auguſti, toto Orbe, in pace compoſito, CHRISTUS in Bethleém naſcitur, factus homo*; (iako nam co Rok po Kośćiołach intonuie, Rzymſkie Kośćioła S. *Martyrologium.*) To przy powſzechnych, całey w ogniu Marſowym Europy, zapałach woiennych,

Isai. 30. 20. y ztąd wynikaiącey wszędźie; *arcti panis, & brevis aquæ* Karystyi, sama tylko teraz szczególnie Polska, za Panowania, swego Ziemskiego CHRYSTUSA, *Uncti Domini*, Nayiaśnieyszego AUGUSTA, żyznym, plennym, obfitym, inne Krainy álimentuiącym, staie się Bethleemem, *(Bethlèém Domus Panis.)* (e)

Dotąd: *Lew* Bawaryi Herbowny, na Krew choć bliską dwoygłowego w Domu Rakúskim *Orła;* swemi Koronę Cesarską wydźieraiącego sponami, roziuszony, na Głowę, czyli na te Głowy, nieprzyiaciel, drapieżnemi tylko popisował się pazurami; Teraz: dla ciebie szczególnie N. P. ułagodzony, w cholerze ostygły, ále w miłości pałaiący, (przykładem Samsonowego) niepokazuie tylko Lipcowe, w uściech AUGU-
Judicum 14. 14 STOWI, plastry: *De forti egressa est dulcedo;* na miodopłynną perswazyą, ábyś mu Nayukochańszey, na łonie Twoim wypieszczoney, y dotąd spoczywaiącey, ustąpił Owieczki. Owey to Owieczki, ktorą Natan, temi w Paraboice, owey Dawidowey, opisał słowy: *Ovis parvula, quam*
2. Reg. 12. 3 *nutriĕrat, & quæ creverat, apud eum cum Filiis ejus, simul de pane ejus comedens, & de calice ejus bibens, & in sinu illius dormiens; eratquè illi, sicut Filia.* Na tę sforną Lwa Bawarskiego, z tą wypieszczoną Owie-
Isaiæ 11. 6 czką, zapatrzywszy się w iedney smyczy parę, mowić się może: *Leo, & Ovis, simul morabuntur.*

Dotąd: pracowite w obrotach, czyli kołowrotach, y zawrotach woiennych, Francuskie Lilie, nie wiły Emulanckim Potencyom, tylko feralne, z liścia Kupressowego, nā głowę biiące szyszaki, dla Ciebie szczególnie N.P. weselne, myrtowe, iuż oto: prawdźiwie pletą y krępuią wieńce, (f) *Tibi lilia nent, tibi laborant.*

Przy dźisieyszych Sądach Relacyinych, niech mi się tu godźi, uczynić zupełną, dźiwnych Sądow BOGA: *Disponentis omnia svaviter*, nad Mężem, *ut Oćto*, Sprawiedliwym, dyspozycyi Relacyą, w tych siedmiu słowkach: *Ecce! sic Benedicetur homo, qui timet Dominum.*

Wydałeś dawniey Nayiaśnieyszy Panie, Naystarszą Krolewnę Naszę Polską, za Bráta Stryiecznego, Krola Francuzkiego, Krolewnę Polską za sobą maiącego; Zaślubiłeś powtore: wtorą Krolewną naszę Polską za Wnuka Krolewny Polskiey Sobieskiey, Elektora Bawarskiego; Wydaiesz potrzecie: trzecią Krolewnę naszą Polską, za Nayiaśnieyszego Delfina, z Matki Krolewny Polskiey zrodzonego; Zaręczasz naostatek, Pierworodnego Syna Twego, Prezumpcyálnego Dźiedzicznych Państw Twoich Dźiedźica, z Wnuczką wspomnioney Krolewny Polskiey Sobieski. Y takći Nowa Polska, dawną Polską, zewsząd zaszczyca się
Ecclesiast. 4. 12. Kolligacyą, *Triplex*: á coż dopiero *quadruplex funiculus difficilè rumpitur.*

Co miecz Alexandra Wielkiego, łatwo przeciął Gordyuszowy węzeł; to ten Kolligacyiną Nałęczą z krępowany węzeł, żaden przećiąć nie potrafi nieprzyiacielski zamach, *hic (g) nodus, hic saltus*; bo temu węzłowi, zawsze stawać na sukkurs będą Saskie (h) do odsieczy sposobne *Miecze; Qui gladiô ferit, his gladiis perit.*

Przez Bawarską Kolligacyą, Twoy Nayiaśnieyszy Panie Elektorat, stanie się, niby że tak rzekę (i) *Kurlandyą*; z Etimologiy *Cur Printzow Krainą. Seminarium Electorum*; á zaś przez Francuzką alliancyą,
1. Petri 2. 4 *Saxonia*, stanie się odtąd *amore*; więcey powiem: *more;* ieszcze więcey powiem: *ore & re*, niby też *Semigallia; Quam benè*, Saxoniy z Bawaryą, *quam benè* Saxoniy z Francyą *conveniunt, & in una sede morantur, Majestas, & amor.*

Tymże

Tymże: ktorym między trzema Boginiami, o preferencyą konkurruiącemi, władnął *iabłkiem Parys*, Francuzki *Paryż*: tymże ſamym złotym *Jabłkiem* (*k*) *Pomô futuri Imperii*, Twoią N. P. obdarza Corkę *detur Pulchriori*. Co Samſonowi Lwia paſzczęka wyzionęła, wdzięczną plaſtru miodu ſłodycz; To Krolewnie Naſzey Lew Bawarſki wydaie z ſiebie, ſłodkie miłey preferencyi *Jabłuſzko*. *De comedente exivit Cibus*. Już oto! Herbowna Páńſka Nawa, (*l*) Francuzkiey Monarchiy *Argo* ſwoie, Delfinowſkiemu Jazonowi z woyny, we Flandryi powracaiącemu deſtynowane, pozyſkało *złote Runo*. *Pretium non vile Armorum, pretium non vile amorum* (*m*).

Już oto! Stolica Bawarſkiego Elektoratu (*n*) *Monachium* przeſtaie bydź *Monachali ſolitudine*; po oſtatniey abominacyiney dezolacyi, utrapioną, kiedy w krotce, ſwoią, w Bramach ſwoich, witać będźie Panią. *Non eſt bonum eſſe hominem ſolum*, (w *Monachii ſolum*) *feciſti ei adjutorium ſimile ſibi*. Corki Twoie N. P. iuż oto niby oliwne Latorośle, okrążać będą Stoł Twego Maieſtatu, czyli Thronową Stolicę: *Filiæ Tuæ, ſicut novellæ Olivarum, in circuitu menſæ*, (*Menſæ Juſtitiæ*). Z nich, Nayiaśnieyſza Jozefa, niby *manipulus Accreſcens*, złączona: (*o*) *cum Primogeniti Eccleſiæ Primogenito, Filia compoſita, circumornata, ut ſimilitudo Templi*; W Dom Twoy, Cedrowey ſtałości Arcygodny, ściſłą, *Borbońſkiey*, ná trzech Tronach, iuż Panuiącey, á na czwartym Panować uśiłuiącey, Familiy, wprowadźi Kolligacyą.

Genes: 1.

Pſal: 143. v. 12.

Audite! (mowię z Drużbą *Jozefem*) (*p*) o Krolewnie *JOZEFIE*, Náyiaśnieyſzey Krolowy *JOZEFY* Corze, Ceſarza *Jozefa* Wnuczce: *Audite ſomnium* (ále *ſomnia non omnia, viſa ſunt errare*) *Audite! ſomnium qvod vidi, putabam nos ligare manipulos in agro, & quaſi conſurgere manipulum, & ſtare, veſtroſquè* (Potentaci Europeyſcy) *manipulos circumſtantes, adorare manipulum meum*; Naypierwſi, nayzacnieyśi, nayznácznieyśi w całey Europie Kawalerowie, Arcykrolewic Rzymſki, Ceſarzowic, Elektor, tudźież Arcydźiedźic; bo nie z Elekcyi, ále *Jure naſcendi*, Kroleſtwa Francuzkiego Sukceſſor Urodzony, Delfin; iuż oto Nayiaśnieyſzy Panie, Twemi ſtaraią ſię bydź Zięciami; Y iakże na tę Twoią N. P. zapatrzywſzy ſię chwałę, zaſzczyt, konſolacyą, co tam Dawid pokornie powiedźiał: *Num parum videtur Vobis Generum eſſe Regis?* To wſzem w obec, y każdemu z oſobna, J. W. Senacie! Szlachetnie Urodzone Rycerſtwo! niemam chełpliwie, nieco odmieniwſzy powtorzyć! *Num parum, num parum, videtur Vobis, Socrum eſſe Regum.*

Geneſ: 37. 7.

1. Reg: 18. v. 23.

Jakże Nayiaśnieyſzy Panie, Polſki Dawidźie! *Vir ſecundum Cor DEI*, widząc nad Tobą BOSKIE Błogoſławieńſtwo; y iakże? *præ Jubilo Cordis* z Abimelechem Kapłanem *Neba*, w Niebo niemam zawołać do BOGA! *Et quis? in omnibus ſervis tuis, ſicut David fidelis, & Gener Regis*, (ia przydaię: *& ſocer Regum*) *& glorioſus in Domo*. Ta tylko, między moią, nad Mężem Sprawiedliwym, á oraz Oycem ſzczęśliwym, exklamacyą, á między uſprawiedliwiaiącego ſię *Abimelecha* iuſtyfikacyą, rożnica: że w tey czytam te ſłowa: *pergens ad Imperium, & glorioſus in Domo*. Ty zaś Nayiaśnieyſzy Miłośćiwy Panie, iuż oto po dwa razy, choć *Vicarius Imperii*, choć Godny *ut Octo* (*q*) *Novemviralis Collegii* Elektor, nie chciałeś zoſtać, Preponowanym *Elektem*, niechćiałeś przywdźiać na ſiebie, Ceſarſki *Paludament*; lubo po dwa razy *ſupplex ſe Tibi purpura ſtravit*. Za wielką, y oſobliwſzą

1. Reg: 22. v. 4.

Virgil.

rzecz

rzecz, napisano o iakimśić w Cesarstwie Regnancie: *solus meruit, Re-*
Claudian *gnare rogatus.* Niechćiałeś Nayiaśnieyszy AUGUSCIE, dla uspokoienia Europy, stać się *ex semper Augusto (r) Augustissimus*; ale tą samą modestyą, *positivè (s)* Ziemskiey niezkomparowaney Godności, dostąpiłeś *superlativum Gradum;* y co o Galbie Cesarzu rzeczo-
Svetonius. no: *Dignus Imperiô, si non imperâsset*, to o Naszym Regnancie AUGUSCIE, dwa razy nie Cesarzu, potomne wyznaią wieki: *Dignus Imperiô, etsi dum potuit, non imperâsset.* Słowem: Nayiaśnieyszy, Polszcze przypadły do gustu, AUGUSCIE! choć nie *pergens ad Imperium*, stánieśz się (z Dawidem) y w Polszcze: *glorioſus in Domo*, y w Saxoniy *glorioſus in Domo.*

Dawid: tłumaczy się *Dilectus*; á ia o Tobie Nayiaśnieyszy Miłośćiwy Panie mowić bespiecznie mogę, co kiedyś *Pòéta* o nader u-
Claudian. szczęśliwionym od BOGA napisał Cesarzu: *O! nimium Dilecte DEO! cui militat æther!* ále co mowię *æther*! *Te terquè quaterquè Beatum*, nie tylko ten Zywioł, ále nawet wszystkie cztery, na Twego uwielbienie Domu, sprzysiężone: *ut sis glorioſus in Domo*; o lepszą ubiegaią się Elementá. *O! nimium Dilecte DEO, cui militat æther, cui militat ignis, cui militat terra, cui militat aqua.*

A nayprzod: cokolwiek pobocznie po swey woli, pod Wolą Warszawską, *in Campis Electoralibus* sobie pobuiawszy, na upragnione pod Pragą, zwabił się Twe ręce *Orzeł Polski*, *Aquila grandis Magnarum Alarum*, y iakże nie przyznać? *O! nimium Dilecte DEO, cui militat æther.*

Potym: Nowa *Parthenonu*, Neápolitańskiey *Parthenopty* Ozdoba,
Horatius. *O! & præsidium & dulce decus*! Nayiaśnieysza *AMALIA*, Nayiaśnieyszemu Krolowi *KAROLOWI*, zaślubiona, ulubiona *Rachel*, nie *Lią* niby ogniem żyiąca Salamandra: *Cujus vita per ignem*, w (*t*) *Wezuwiuſowych*, że tak rzekę: Miłości Małżeńskiey zanurzyła się *Mongibellach, fovens niveo ſub tegmine flammam.* Y iakże Oycu tey *Racheli*, Polskiemu *Jakubowi*, (*Jacob id eſt Planta*) *Felicitatis Publicæ Plantatorowi*, nieprzyznać? *O! nimium Dilecte DEO cui militat ignis*,

Daley, Lew Bawarski, po swoy do Drezna wypadł, *amore perustus* przysmaczkowy Połow; ále też: *dum capit capitur: tenet atquè tenetur*; bo na zamian, y Rewers, Nayiaśnieyszemu Naszemu Pierworodnemu Krolewicowi, rowno *tum alite Phaſiacis petita Colchis*,
Horatius *placentem Palato gratamquè Cordi*; ma przywrocić *prædam.*

Y takći, w samym Naszey Infantki Imieniu *ANNA*, ktorego iedna połowa, drugiey podobna połowie, *An-na*, naszey powetowania straty, dobrą znayduiemy otuchę: *unâ avulsâ, non deerit altera*: że znayduiemy w Imieniu, rzeczy znależionych Tutelarnym *ANTONIY*, Xiężniczki Bawarskiey, to, co traciemy w *Annie*: że za Corkę, Nayiaśnieyszey Miłośćiwey Krolowy, będźiemy mieli w Rekompensę, Jey Siestrzenicę: że w restytucyi, za Krolewną Polską, będźiemy mieli Prawnuczkę Jana Krola Polskiego, á oraz Krolewicową Polską; iednym słowem, że otrzymamy *piękne za nadobne, ultrò idquè viciſſim, ſe voluêre capi.* Y iakże, przy tey Twoiey z Syna y Corki, przy tey Naszey, z Ciebie uszczęśliwionego Oyca, konsolacyi, *præ tripudio Cordis*, nie applaudować: *O! nimium Dilecte DEO, Cui militat terra.* (*Boita Bavarica Terra*).

Naostatek

Naoſtatek: w Nayiaśnieyſzey *JOZEFIE*, widźiemy *Eliezera*, Izaákowego Swatá, wodą częſtuiącey *Rebekki*, renowowaną Scenę: *ex undis amor elicit ignes*, zapátrzywſzy ſię ná zapálonego ogniem miłośći, choć wodniſtego Delfiná: *Amor eminet undis*, kiedy ten czwárty Element, Symboliżuiący, pierwſzego w Europie Tronu, Obywatelny Dźiedźic; iuż oto w nurtach bezdenney Twey łaſkawośći: *Tuarum in mari Gratiarum*, ſwoię *pretioſam Margaritam*, ſwoię *ſuper aurum & topazion* koſztownieyſzą wynayduie Perełkę, to ieſt (*u*) *Cordium Unionem*.

Już teraz nie ieden tylko Nayiaśnieyſzy Panie, ścisłą z Tobą, trzymać będźie Ligę *Wiedeń*; w ieden iedności nierozdźielney Pierścień, *Wiedeń* Auſtryácki, y *Wiedeń* (*w*) Delfinacki, tey (*ſim verus vates*) aliancyi kooperacyą, wiedno ſpoią ſię *tandem*; y ziednoczą; y rąk Przyiacielſkich poręką, y Kolligacyi przyſzłych Obrączką: (*Te auſpice*) *dabunt concordes in multa fœdera dexteras*.

A nawet, y co do Polſkiego Narodu, y w *Warſzawie*, y w *Werſalu*, y w *Dreźnie*, y w *Lunewillu*, ſtanie ſię *Populus unius labii*; ſtanie ſię *Populus unius moris*, *unius oris*, *unius cordis in Domo*.

Co podczas ſwoiey Uliſſes żeglugi, głoſem wabiących, cerą powabnych, woſkiem zatkawſzy uſzy, unikał Syren. To *ceris Majorum* zagrzany, do obmyślenia, ofierociałemu w Oſobie ſwoiey Tronowi Fráncuzkiemu Dźiedzicow, Nayiáśnieyſzy Delfin, z Warſzawy, (*x*) Herbowną Syreną zaſzczyconey, wychodzącey; y iuż odtąd, nie po Ziemi, ále po Francuzkich Liliách poſtępuiącey, (*quidquid calcaverit Roſa*, czyli *Lilium fiet*) ſobie deſtynowáney, dźwiękiem y wdźięki, dyſtyngwowaney, teſkliwie wygląda *Arcy-Syreny*, o ktorey, (boć *erunt duo, in carne una*) o ktorey mowię; mowić ſię może: co o Syrenie Pòéta: *Deſinit in piſcem* (w wielkorybim Delfinie) *deſinit in piſcem, Mulier famoſa ſuperne*. Y iákże tey niezawodney, nie powinſzować Ci Nayiaśnieyſzy Panie, z wody Nowiny: *O! nimium Dilecte DEO, cui militat aqua*.

Swiadczą Naturaliſtowie o Delfinie, że ta między wſzyſtkiemi ſzczegulnie Ryba bez żołći; zkąd Delfinowi, takie Symboliſta przypiſał *Lemma*: *Viſcera felle carent*. Gdy ze wſzyſtkich, y Francuzow, y Polakow, naypierwſzy Orator, *ore publico*, Tey z Nayiaśnieyſzym Delfinem, winſzuię ći Nayiáśnieyſzy Pánie: *Parens Patriæ, Parenteli*; niech ná Sądách *Semigalſkich*, tę otrzymam rekompenſę, *in Gratiam* Delfina, iako *Indigenat Francuzki* maiący *Semigalczyk*: ábyś w Dyſtrybucie, zwykłych: *Panis benè meritorum* żołdow, ſtáł mi ſię Delfinem, bez żołći. Co Delfin morſki, pilno ludzkich zwykł ſłuchać głoſow, (z kąd *Areſius*, takie mu przypiſał *Lemma*: *Velox ad audiendum*.) To Ty Nayiaśnieyſzy Panie, *in Tuarum mari Gratiarum*, za to, że *os meum annunciavit laudem Tuam, in adjutorium meum intende* (*velox ad audiendum*) *ad adjuvandum me feſtina*, ále w czerſtwego biegu życia, *feſtina lentè*.

Athenæus & Ariſtoteles.

In mundo ſymbolico.

Jacobi c. v. 19.

Jużże zatym Nayiaśnieyſzy Pánie, w Domu Twoim zroſłą, Trony Europeyſkie, nową oſadzáy Kolonią, niechay te, *publicæ felicitatis onerariæ*, co prędzey pomyślną, *ad Inſulas fortunatas, ad Promontorium bonæ ſpei*, odprawią Nawigácyą: *Cujus æquora ſulcent, ventis dent vela ſecundis*. Niechay tey z Portu Twego, *in altum maris*, żegluiącey *Eſcadrze*, dozgonnie, pożądane wſzelkich ſzczęśliwo-

ści, przywiewaią Fawoniuſze, Zefiry, Etezye. *Et fortunati veniant ad carbaſa venti.* (y)

Ty zaś Nayiáśnieyſzy Panie z tego, Nayukochańſzych Corek oddalenia, *uſquè ad exinanitionem Cordis, uſquè ad diviſionem animæ*, zaſmucony, ſwoiey, w Twych przyſzłych Wnuczkach, Prawnuczkach, Plaſkurzętach, ſzukać, y znaydować będźieſz konſolacyi, poki nie (*dum Tevocet Auſter in altum, & poſtulet*) po ſtoletniey żegludze *portu meliore quieſcas.* Co mowię, ſtoletniey, przepraſzam Cię Nayiáśnieyſzy Panie za ten zuſt, nie z ſerca wypadły Synchronizm, y zaraz poprawuię ſię z Pòétą: *Tibi ego, nec metas rerum, nec tempora pono, Imperium ſine fine detur.*

Virgil. l. 1 Æneid.

(a) *Alluzyá do owego ná Auſtryą wierſzyká:*
Bella gerant alii, Tu felix Auſtria nube!
Nam quæ Mars aliis, dat Tibi Regna Venus.

(b) *Alluzyá do owego per modum Epitaphii Wierſzyka, na Janá Armanda Richeliuſza Kardynałá, w woyny geſte Francyą implikuiącego Miniſtra;*
Hic jacet Armandus, ſi non armâſſet Amandus.

(c) Templum Jani *Brama u Rzymian, nie bywałá zamknięta, tylko podczas Pokoiu.* Porta Sancta *w Rzymie, nie bywa otwarta tylko podczás Jubileuſsu.*

(d) *Janus u Rzymian, nazywał ſię* Patuleius *podczas woyny, á* Clauſius *podczas Pokoiu, niby* Patens & Clauſus.

(e) *Betlèém z Hebrayſkiego ięzyka tłumaczy ſię:* Dom Chleba. *Alluzyá do wyżey wſpomnioney, żyzność y obfitość Symbolizuiącey,* Kornukopiy.

(f) *Alluzyá do owyeh ſłow CHRYSTUSA Paná Matthæi 6. 28.*
Conſiderate Lilia agri quomodo creſcunt, non laborant neque nent.

(g) Hic nodus, hic ſaltus, *Przyſłowie Łacińſkie trudność iaką nieprzezwyciężoną wyrażaiące.*

(h) *Alluzyá do Herbu Saſkiego* Dwoch Mieczow.

(i) Curlandia, *niby* Chur-Land (Chur) *znaczy Elektorat,* (Land) *Kray, niby Kray Elektorſki z Niemieckiego,* Semigallia, *niby* Semi-Gallia. *Alluzya do Sądow Kurlandzkich, Relacyinemi rzeczonych.*

(k) *Jabłko złote, Inſigne Kroleſtwa.*

(l) *Herb Miaſtà Paryża ieſt Okręt.*

(m) *Alluzyá dozzwykłey Orderu Złotego Runa, (Velleris Aurei) dywizyi* pretium non vile laborum.

(n) Monos z *Greckiego* Solùs, *Monachium niby* Civitas Solitudinis.

(o) *Krolowi Francuzkiemu, Papież daie Tytuł:* Primogeniti Eccleſiæ, *A zatym Delfin Primogeniti* Eccleſiæ Primogenitus.

(p) *Alluzyá do ſnu Jozefa Patryárchy,* vide Geneſis 37. ℣. 7.

(q) *Collegium Electorale w Rzeſſy Niemieckiey, nazywa ſię* Novemvirale; ex quo z *dźiewiąćiu Elektorow złożone.*

(r) *Tytuł Ceremoniálny Ceſarzá:* Semper Auguſtiſſimus; *Krolow* ſemper Auguſtus.

(s) *Gradus poſitivus, Comparativus, Superlativus.*

(t) Wezuwiuſz *Gora, ognie wyrzucaiąca pod Neápolim.*

(u) Unio *Perła, y Unio* Jedność.

(w) *Miaſto Stołeczne Delfinatu, zowie ſię* Vienne, *enDauphine, ad diſtinctionem* Wiednia *Auſtryáckiego.*

(x) *Herb Warßawy Syrena.*

(y) *Drugi wierſ:* Et fortunati &c. *immediatè naſtępuiący po pierwſſym, wyżey powtorzonym.* O! nimium Dilecte DEO cui militat æther.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0021714